

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An ex voto obedientiae tenearis sub mortali, vel veniali seruare omnia
contenta in Regulis, & constitutionibus Religionis: & qualiter ad
perfectionem attendere debeas. punct. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

endum, est ea intentione votum emissum esse; cum id sit religioni congruentius. Adde, si Abbas solum precipere potest ex voto, quae recta domus gubernationi conducunt, & in ordine ad hunc finem, efficitur sancta moniales, quibus precipit, ne absque eius licentia litteras mittant, vel recipiant, neve cum externis colloquantur, non peccaturas mortaliter, si occulte, & absque vlla domus perturbat. opinionisve diminutione hanc praestent, quia cessat finis, ob quem praecipuum impositum est. Insuper efficitur non peccaturas mortaliter, quibus imperatum esset Missam aliquo die feriali audire, aliave opera pietatis exercere, sicuti communiter dicitur de scholasticis quibus Rector collegij sub poena praestiti iuramenti aliquot singularibus diebus praecipit Missam auditionem, quam si omittant, non censentur mortaliter peccare. At durum est haec omnia admittere; cum ex illis disciplina religiosa, & obedientia regularis non parum labefacteretur. Ergo dicendum est, per se Abbas solum ex voto precipere posse monialibus quae eo titulo praelat. localis potest suis subditis, & ita tenet Suar. tom. 3. de rel. lib. 10. c. 11. in fine n. 20. tametsi contrat. doceat Sanch. aliis rel. lib. 6. cap. 1. n. 19.

4. De summo Pont. ferè omnes Doct. censent potestatem habere obligandi quoslibet religiosos ad obedientiam regularem, non solum ex iurisdictione sibi à Christo concessa, sed etiam ex obedientia voto, quod ipsi censendum est emitti, tanquam supremo omnium religionum generali; nam cum ipse omnium praelatorum caput sit, ab eoque eorum iurisdictione dependeat, conveniens erit, ut obligatio illis ex voto acquisita efficacius ei acquireretur. Deinde cum ipse religiones approbaverit, credendum est sub ea conditione approbasse, ut ipse supremus illius religionis praelatus existeret; atque ita tenent Sotus, lib. 7. de iustit. p. 3. artic. 1. Navarr. sum. cap. 12. num. 76. Suar. tom. 3. de relig. lib. 10. cap. 11. n. 13. Sanch. lib. 6. sum. cap. 3. num. 8. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. cap. 8. numer. 3.

5. Reitat dicendum de Episcopo, de quo duo certa sunt. Primum: Monialibus sibi subiectis posse in virtute obedientiae precipere; quia est eorum superior, instar alij praelati regularis. Sanch. lib. 6. sum. c. 1. n. 11. Secundum: In religiosos exemptos, (quales sunt fere omnes alij religiosi) non habere ex vi voti potestatem precipiendi; quia absolute non est eorum superior quoad regularem obedientiam, tametsi in aliquibus actionibus ad disciplinam Eccles. pertinentibus eos subiectos habeat, videlicet in librorum impressione, in audiendarum confessionum, officique praedicandi licentia, in observat. festorum, & censurarum, in assentientia ad publicas processiones, in componendis controversiis de praecedentia locorum, in punitione religiosi publice delinquentis, in explorat. voluntatis puellae professurae. Quos tamen religiosos, si privilegium habeant à sede Apostolica, ne possint excommunicari, suspendi, aut interdici (quale habent omnes Mendicantes, ut constat ex eorum compendio, verbo exemptio, num. 9. 23. & 24. Et Societas Iesu ex bulla Pauli III. edita anno 1549. & omnes alij religiosi, qui in mendicantium privilegiis communicant) nequit Episc. ad haec observanda censuris Eccles. cogere, nisi in casibus à Trid. expressis, videlicet cum absque licentia celebrant in oratorio privato, & horis non debitis, superstitiosive in celebrat. admittunt, ut dicitur, sess. 22. decreto de vitandis, & observandis in celebr. Missa, vel quando clausuram monialium tentant impedire sess. 25. c. 5. de Reg. vel cum nolunt bona novitius respicientibus restituere, ead. sess. cap. 16. In aliis vero casibus depositione, destructione in archibus monast. aliisve poenis arbitris procedere debet, ut rectè dixit Gl. Hof. 10. Andr. & alij in c. 1. de priv. in 6. & pluribus firmat Sanch. lib. 7. de matr. disp. 33. n. 23. Aug. Barb. 3. p. de potest. Episc. all. 78. n. 25.

6. Dubia questio est de Episc. comparat. religiosorum non exemptorum (si qui vltra moniales sint) habeat ne potestatem ex vi voti eos compelliendi ad obedientiam regularem. Communis sententia negat, solumque admittit compulsionem in pertinentibus ad disciplinam Ecclesiasticam, in qua Episcopus praefendus est praelato regulari, secus in observandis religionis statutis, sic tenet Sanch. aliis relatis, lib. 6. sum. c. 1. n. 13. Laym. lib. 4. sum. vr. 5. cap. 8. num. 2. Et videtur esse D. Thom. 2. dist. 44. in exposit. lit. ad 3. Caeterum verius censio posse Episcopum religiosos non exemptos ad obedientiam regularem cogere non solum ex potestate iurisdictionis; sed etiam ex potestate dominativa orta ex voto obedientiae, & traditione religiosorum sibi facta. Mover primò quia si hi religiosi non essent obligati Episcopo obedire, sed suo regulari praelato in pertinentibus ad regularem obedientiam, absolute exempti essent ab Episcopi iurisdictione, quod est contra suppositum. Secundò praelatus regularis horum religiosorum vel habet iurisdictionem, in suos religiosos immediate à Papa, vel medio Episcopo. Si immediate à Papa, erit religio exempta, de qua non est sermo: si medio Episcopo; ergo Episcopo, utpote principaliori praelato, & à quo praelati regularis iurisdictione dependet, obedientia promittitur. Tertio, Commune

est apud Doct. Episcopum in sua diocesi posse, qui liquid Pontifex in tota Ecclesia, nisi eius potestas à Pontifice limitetur. Sed de Pontifice dixim. ex vi voti potestatem habere in totius Ecclesiae religiosos, ut eos ad obedientiam regularem compellat. Ergo idem affirmandum est de Episcopo in sua diocesi, dum non restringitur eius potestas. Quòd, Rationes, quibus movetur communis sententia ad asserendum Pontificem esse ordinarium pastorem religiosorum, in eoque potestatem dominativam habere, procedunt in Episcopo comparat. eorum religiosorum, qui sua iurisdictione exempti non sunt. Ob duplicem enim rationem ea potestas dominativa affirmatur de Pontifice; videlicet, quia ad ipsum pertinet religionis approbatio, quam non est censendum concedere nisi sub conditione, quod ipsi tanquam supremo capiti obedientia promittatur. Deinde quia Ecclesiae bono maxime necessarium est, ne religiosi viam perfectionis amplectentes ab ea desistant; nam cito non sit necessarium eius religiosorum, sed ea assumpto necessaria est ad salutem eius observatio. Sed haec rationes in Episcopo procedunt. Nam Episcopo competit per se religionum approbatio, si haec à Pontifice reservata non esset. Et praeterea ei competit cura, & diligentia, ne sibi subditi desistant à via salutis increpa. Ergo affirmandum est secluso privilegio, & exempt. Episc. potestatem esse religiosorum eique obedientiam promitti, atque ita tenent Petr. de Led. 2. s. sum. vr. 10. c. 7. notab. 2. inclinat. Suar. 13. de rel. lib. 10. c. 11. n. 15.

7. Tandem inquirens qualiter supra dicti praelati precipere debeant subditis religiosi, ut ipsi ex voto teneantur obedire. Respondeo debere precipere in virtute Sanctae obedientiae, vel in nomine Iesu Christi, vel sub alia formula, quae latet exprimat voluntatem obligandi vltius profequitur Sanch. lib. 6. sum. c. 4. n. 67. Unde in Soc. Iesu eorum est praecipuum prioris nullam oblig. inducere, quantumcumque verbis praecipit utatur, nisi addat in virtute obedientiae, vel in nomine Iesu Christi, quem credo sic adderet in virtute Spiritus, sic habetur 6. p. conf. c. 5. in fine.

P V N C T U M I I I.

An ex voto obedientiae tenearis sub mortali, vel veniali servare omnia contenta in regulis, & constitutionibus religionis, & qualiter ad perfectionem tendere debeas.

S V M M A R I U M.

- 1 Distinguntur varia regulae diversas obligationes continent.
- 2 Ex duplici capite obligat regula ad veniale, ex levitate materiae, & ex intentione legislatoris.
- 3 Regula ad nullam culpam obligat transgressio non est contra votum obedientiae; imò aliquando carere culpa potest, si honestum finem habeat.
- 4 Transgressor regulae debet subire poenam; esto coram Deo, habet culpam.
- 5 Propriam difficultatem, an sit in statu peccati mortali religiosi consuetudinem habens violandae regulae non obligans sub mortali.
- 6 Per se non committit peccatum mortale.
- 7 Bene tamen per accidens.

1. PRAEMITTO posse in religione dari aliquas constitutiones, & regulas obligantes sub mortali, alias sub veniali, alias ad nullam culpam. Et haec diversitas ex verbis constitutionum, & ex consuetudine illius religionis desumenda est. Si regula obligat sub mortali; communis est sententia illius transgressionem mortalem esse contra votum obedientiae. Si autem solum sub veniali obligat, transgressio illius venialis erit; quia votum sit de obedientia praelatis praestanda, qui non minus ore tenus, quam lege, & constitutione religionis precipiunt, sic D. Thom. in 2. dist. 44. q. 2. art. 3. Valen. 2. 2. dist. 10. q. 4. par. 5. Sanch. lib. 7. morale. c. 1. n. 5. & cap. 4. n. 6. Layman. 1. 4. tract. 5. cap. 8. n. 6. & alij apud ipsos.

2. Ex duplici capite potest regula ad culpam venialem obligare. Primò ex levitate materiae & de hoc capite nulla est controversia. Secundò ex intentione legislatoris. Nam etiam materia capax sit obligationis grauis. Legislator sua voluntate eam obligationem restringit. Si enim potest ab ea materia omnem obligationem secludere, quid mirum si grauem secludat, & leuem relinquat? ut latius Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 1. cap. 2. n. 4. Votum autem obedientiae non est de exequenda illa materia graui, sed de exequendo praecipio illius, quod cum ex voluntate religiosi leue sit, absolute votum respicit materiam leuem; & ita tradit Suar. 1. 3. de relig. lib. 10. cap. 7. numer. 11.

3. At si regula per se ad nullam culpam obligat, vel solum regulat

gula ordinis Prædicatorum, Minorum, & Societatis Iesu: illius transgressio ob votum obedientiæ nullam culpam inducit: quia illud votum non est de seruanda illa regula, sed de seruandis præceptis religionis siue à iure, siue ab homine latis. At regula, nullam in conscientia obligationem ad sui executionem inducens præcepta non sunt. Ergo de illis non est votum obedientiæ, sic Suar. d. cap. 7. num. 13. Sanch. lib. 6. cap. 4. num. 11. & 12. in d. cap. 1. num. 2. Quapropter si in transgressione regulæ honesto aliquo sine ducatis, virtutis actum exercebis, non vitij, quamuis non ita perfectum ac esset si te regulæ conformares. Valq. l. 2. tom. 2. disp. 28. c. 3. n. 16. Sanch. lib. 6. sum. cap. 4. n. 14. Laym. lib. 4. sum. tr. c. 1. n. 7. Suar. 4. de relig. tr. 8. lib. 1. c. 5. n. 12. & est sententia D. Tho. 2. 2. q. 166. art. 9. Regulariter autem culpam venialem in transgressione cuiusvis regulæ committis, tum quia non recto sine ducatis, sed ex ociositate, torpore, vel libidine, tum quia occasionem præbes religiosam disciplinam labefactandi, tradit D. Thom. Suar. Valq. Sanch. & Layman. locis allegatis.

4. Verum esto violans regulas, nullam coram Deo culpam haberes: non obinde excularis subire penam transgredientibus impositam. Quia hæc pena quæ propria pena non est, sed quedam penalitas: non ob culpam mortalem, sed regularem imponi potest, vt bene dixit Sanch. d. c. 4. n. 13. Laym. c. 8. n. 8. Suar. 2. 3. de relig. lib. 20. cap. 7. num. 16. & 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 1. cap. 2. num. 6. Neque est dubium teste Suar. loco allegato, te à superiore obligari posse in conscientia, & ex vi voti ad penam sustinendam; aliis inefficax esset gubernatio, & regula à mero consilio non distingueretur. De facto ramen & ex vi regulæ etudo te obligatum non esse in conscientia. Quia de omnibus regulis, & ordinationibus absque vlla distinctione dictum est in ordine Prædicatorum & in religione Societatis 6. p. confit. cap. 5. ad nullam culpam obligari, nisi sub nomine Iesu Christi; vel in virtute obedientiæ ferantur. At subire penam ob transgressionem regulæ est quedam regula, & constitutio absolute lata absque additione nominis Iesu Christi, vel virtutis obedientiæ. Ergo illius omissione per te peccatum non est, sic Suar. tom. 4. de rel. tract. 8. lib. 1. cap. 1. n. 13. Sanch. & Layman. sup.

5. Restat solum difficultas de religioso, qui consuetudinem habet transgredienti regulas sub nulla culpa obligantes, vel obligantes ad venialem tantum; an sit in statu peccati mortalis? Ratio difficultatis est; quia consuetudo eam solum culpam inducit, quam inducunt actus, ex quibus coalescit; quia ab ipsis non distinguitur. At actus, ex quibus supradicta consuetudo coalescit, nullam culpam habent, vel tantam habent venialem quia omnes illi sunt transgressiones regularum sub nulla culpa obligantium. Ergo neque consuetudo. E contra assuetus transgredi regulas caret proposito firmo eas seruandi; ergo deficit à via perfectionis, quam assumptione religiosi status professus est. Ergo est in statu peccati mortalis. Deinde hæc praua consuetudine affectus non se vult subiacere regulæ, ergo illam contemnit, vt contemptus regulæ est mortale vt sentit D. Tho. 2. 2. q. 186. a. 9. & ibi Caiet. ergo, &c.

6. Nihilominus exiitimo per se loquendo peccatum mortale non committere religiosum, qui caret intentione seruandæ regulæ ad culpam mortalem non obligantes, illaque passim violaret: imò etiam haberet expressam intentionem illas non seruandi: sic late docuit Suar. 1. 4. de rel. tr. 8. lib. 1. c. 4. à num. 10. Ratio est quia non est propositum transgressionis alicuius obligationis sub mortali, cum omnes regulæ non excedant obligationem venialis culpæ. Neque item in hoc proposito est periculum mortale, & proximum transgredienti aliquam regulam obligantem sub mortali, vt bene Suar. d. c. 4. n. 18. si quidem compari potest cum illius obseruatione firmata. Neque item infertur te hæc praua consuetudine regulas proprie contemneres: alias quories velles aliquam regulam violare, censendus esses illius contempтор, & peccati mortalis reus, quod falsissimum est. Requiritur ergo ad contemptum, vt regulam violes tanquam iniquam, frivolum, & nullius considerationis, vel eam violes animo determinato ob illis transgressionem non te penæ subiacendi, sed peccato resistendi. Seclusa ergo hæc intentione nec propositum violandi regulas, neque illarum violatio contemptus formalis est, vt latius dixi tract. 2. disp. 2. pun. 9. §. 2. Nec denique ex hoc proposito, prauaque consuetudine sit religiosum desistere à via perfectionis incepta in necessariis, qualia sunt obseruatio votorum, & præceptorum religionis, tamen deficit in accidentalibus, & leuem obligationem inducentibus. Neque enim sub graui culpa tenetur his medijs perfectionem procurare dummodo obseruatio votorum, & præceptorum religionis illum procuret, vt latius prosequitur Sanch. lib. 6. sum. 1010 cap. 5.

7. Dixi per se non committere peccatum mortale religiosum. Verè à Castro Sum. Mor. Pars III.

sum sic passim regulas violantem: at per accidens credo saepe peccatum mortale committere, nisi effectus iter proponat, & procuret illius prauæ consuetudinis correctionem: contingit autem hoc peccatum cum religioso aduertit ex suo licentioso, & irregulari modo operandi graue detrimentum & sibi, & religioni fieri. Religiosus tum in regulari obseruantia: quod inde plures sumant occasionem regulas passim violandi. Tum in vilitate, & factu, quem ex illo religioso sperabat percipere, qui suis prauis moribus se inuilem reddit: sibi verò cum credit se probabili periculo exponi formalis contemptus, regularum, transgressionis votorum, aut præceptorum, quod apertum est. Vel denique cum timet probabiliter ob eam causam à religione esse expellendum. Quia expulso graue damnum est, seque ad eam vitandam professionem obligauit: promittit enim se ita corrigere, & mores componere, vt dignus esset in cetera religiosorum viuere: sic docet alius relatis Sanch. lib. 6. sum. cap. 4. à n. 18. & que ad 22. Lay. li. 4. sum. tr. 5. c. 1. n. 9. q. 2. concl. 4. & n. 13. q. 10.

PUNCTUM IV.

An prælatus regularis possit subditis præcipere quancunque rem honestam, siue sit intra siue supra regulam.

SUMMARIUM.

1. Proponitur dubitandi ratio.
2. Resoluitur quancunque rem honestam ex voto obedientiæ præcipi non posse à prælatis.
3. Satisfit rationi dubitandi.
4. Quæ in regula continentur tacite, vel expresse, præcipere potest.
5. Exponuntur casus frequentiores, qui in regula tacite continentur.
6. Missio ad Indos non continetur sub regula quancunque, bene tamen sub regula Societatis Iesu.
7. De obligatione cum periculo vitæ, & qualiter exponi possit, ubi de curandis infirmis contagio infectis.
8. An obligari possit squalore asperitates regulæ primitiua à Pontifice approbata, & proponitur difficultas.
9. Sub distinctione fit satis.
10. Communis sententia defendit regulam reformatam te obligatum esse seruare.
11. Qualiter hæc communis sententia vera sit.

1. Videtur posse prælatus quancunque rem honestam præcipere suis subditis. Tum quia subditi omnem suam voluntatem in prælati voluntatem transferunt. Tum quia proficentur perfectam Christi sequelam, de cuius ratione esse videtur, vt omnem suam voluntatem penitus abneget, & sub superioris nutu constituant. Tum denique quia in plurium religionum regulis est præscriptum, vt obediant religiosi prælato in omnibus iis, quæ turpitudinem non apparent continere, vt dicitur in constit. Societatis Iesu 1. p. c. 1. n. 23. & 6. p. c. 1. n. 1. Ergo in his religionibus quilibet honesta præcepti possunt cum sit obedientia secundum regulam.

2. Nihilominus dicendum est, nequaquam posse prælatum religiosi sibi subditis præcipere quæ sunt absolute extra regulam: sic pluribus firmant Nauarr. c. 23. n. 39. & com. 4. de Regul. n. 22. Valent. 2. 2. disp. 7. q. 3. p. 2. sine. & disp. 10. q. 4. pun. 3. circa fin. Gab. Valq. 1. 2. disp. 13. q. 4. n. 21. Sanch. lib. 6. sum. c. 2. n. 15. Suar. 1. 3. de relig. lib. 10. c. 8. n. 6. & est sententia expressa D. Bern. li. de præcepto, & dispensa. c. 7. & D. Thom. 2. 2. q. 104. art. 5. ad 3. & in 2. dist. 44. q. 2. art. 3. Ratio est manifesta: quia superior nequit obligare suo præcepto religiosos, nisi secundum quod ipsi religiosi se illi obediendo tradiderunt: est enim hæc subiectio voluntaria. At religiosi voto obedientiæ solum se tradiderunt obediendo in iis, quæ fuerint secundum regulam. Ergo hæc sola præcipere poteris. Alias si quilibet honesta præcipere possit, potestatem haberet obligandi religiosum ad mutandum statum quod falsum est.

3. Ex his soluitur ratio dubitandi. Non enim religiosus indiscriminatim suam voluntatem in superioris voluntatem transfudit, sed iuxta regulam, quam professus est, neque sequela Christi aliud exposulatur. Fateor tamen perfectissimam Christi sequelam & obedientiam extendi ad obediendum prælato in his omnibus, quæ cum statu perfecto assumpto non repugnant: eaque de causa triplicem obedientiam D. Thomas distinxit ex D. Benedicto in 2. dist. 44. q. 2. art. 4. indifferetam, imperfectam, & perfectam. Indifferetam appellauit, quæ est de rebus illicitis, imperfectam, id est minus perfectam, quæ terminis regulæ continetur: perfectam verò, quæ nullis arctatur terminis. Hanc igitur obedientiam Societas Iesu, aliæque religiones consulunt, non præcipiunt.

5 3 4. Igitur